

LIST OTWARTY DO PREZYDENTA MIASTA SZCZECIN PIOTRA KRZYSTKA

w sprawie rezygnacji z realizacji przebudowy al. Wojska Polskiego na odcinku od pl. Zwycięstwa do pl. Szarych Szeregów wg projektu budowlanego przygotowanego na podstawie zwycięskiej pracy wyłonionej w konkursie realizacyjnym na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych w obszarze al. Wojska Polskiego w Szczecinie (2017)

Społeczna Straż Ochrony Zieleni Szczecina apeluje do Prezydenta Miasta Szczecin Piotra Krzystka o rezygnację z przedsięwzięcia, o którym mowa w tytule Listu z następujących powodów:

1. **Nie można uznać, iż konsultacje społeczne były przeprowadzone poprawnie, a także, że wybrany na podstawie ankiety socjologicznej spośród 4 wariantów koncepcji przebudowy ulicy - wariant I uzyskał mandat społeczny, mając poparcie zaledwie 450 osób.** Przeprowadzone badania socjologiczne pn. „Śródmiejski odcinek Alei Wojska Polskiego w oczach mieszkańców Szczecina” z pewnością były ważne i potrzebne, jednakże dały one jedynie obraz poglądów szczecinian na kwestie związane z problemem rewitalizacji śródmieścia i ożywienia al. Wojska Polskiego. Z całą pewnością nie powinny być sposobem na rozstrzygnięcie o sposobie jej przebudowy na podstawie gotowych rozwiązań. Dojście do rozwiązania winno być wynikiem szerokiej debaty publicznej, szeregu spotkań z przedstawicielami różnych grup zawodowych i interesariuszy. Kolejne warianty koncepcji przebudowy al. Wojska Polskiego (początkowo 12, potem 6) od samego początku były opracowywane przez drogowców i w efekcie to oni zadecydowali o końcowym rezultacie przekształceń tej ulicy; architekci dodali jedynie „sztafaż” w postaci donic z krzewami i siedzisk.
2. **Załączony do warunków konkursu realizacyjnego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych w obszarze al. Wojska Polskiego w Szczecinie wariant I koncepcji nie był tym samym wariantem, który był prezentowany publicznie w dniu 22 lipca 2015 r., następnie zaś został wybrany na podstawie ankiety socjologicznej. KONCEPCJA TA ZOSTAŁA ZMIENIONA!** Wariant I poddany ankietyzacji prezentował łącznie 4 rzędy drzew: 2 rzędy wzdłuż chodników oraz 2 rzędy w pasie środkowym między jezdniami, gdzie umiejscowione zostały miejsca parkingowe. Zostało to zaprezentowane nie tylko na wizualizacjach (il.: 1, 2) ale także w opisie wariantu I, co udowodnia Raport z badań socjologicznych (str. 87). Tymczasem, załącznik do warunków konkursu, wariant I koncepcji przebudowy ulicy prezentuje jedynie 2 rzędy drzew po środku ulicy, między miejscami postojowymi. Zniknęły 2 rzędy drzew wzdłuż chodników, a wszystkie istniejące drzewa w tej lokalizacji zostały oznaczone jako do wycinki, łącznie 41 drzew (il.: 3, 4, 5, 6, 7). **Nastąpiła manipulacja, gdyż głoszący w ankiecie popierali inne rozwiązanie niż to, które było podstawą prac konkursowych!** Należy też podkreślić, iż **wszystkie** publicznie prezentowane warianty podczas łącznie 3 spotkań związanych z konsultacjami społecznymi **pokazywały 2 rzędy drzew wzdłuż chodników i nie było najmniejszego sygnału ze strony urzędników, że istniejące drzewa będą usuwane.**

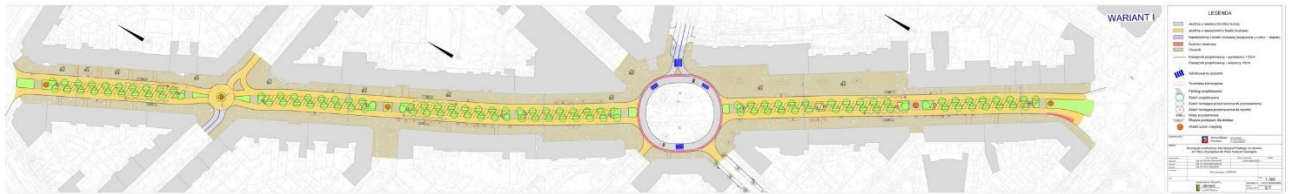
Szczecin, 07.2015r

II. 1

Szczecin, 07.2015r

II. 2

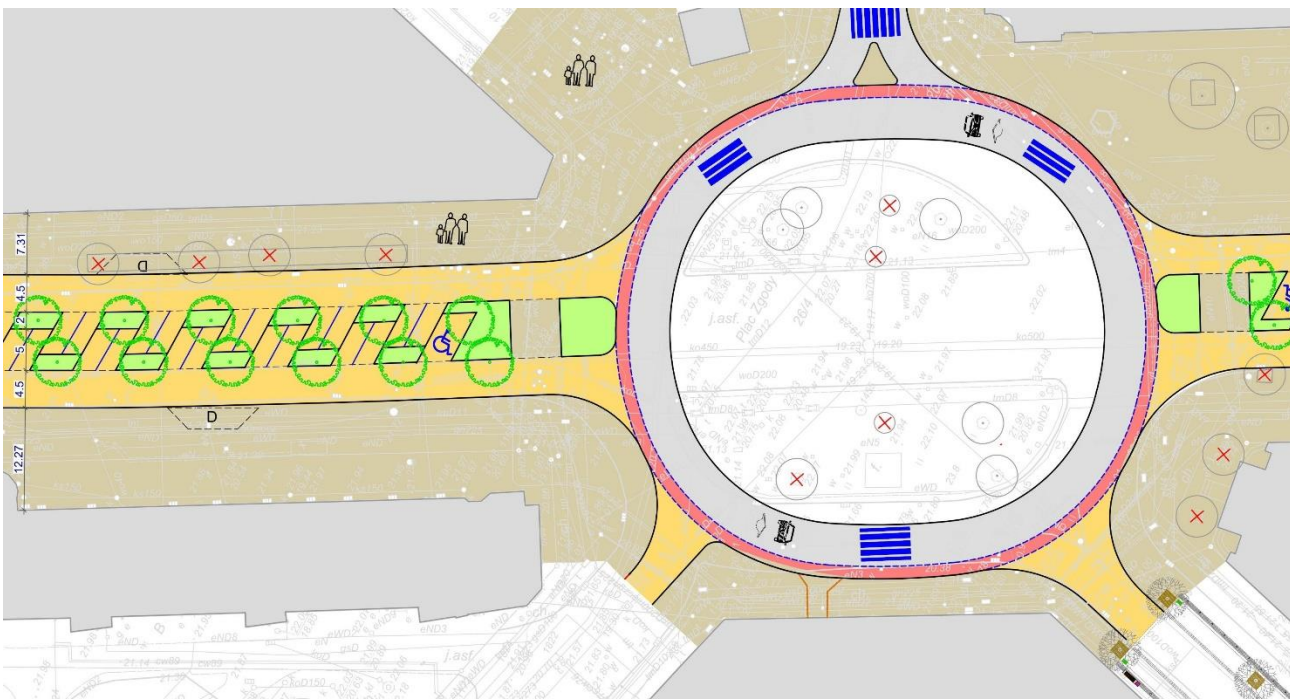
II. 3

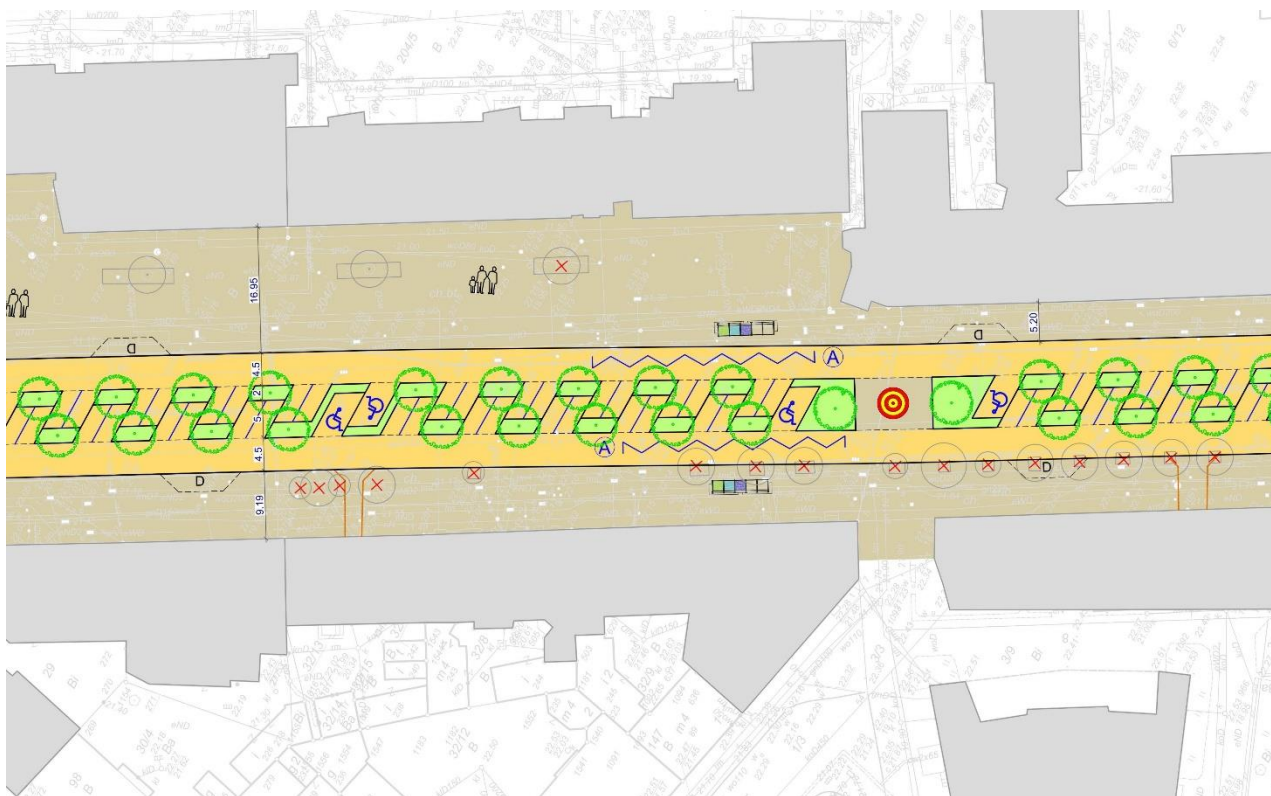
II. 4

II. 5

II. 6

Il. 7

3. **Idea wprowadzenia 2 rzędów drzew w środek śródmiejskiego odcinka al. Wojska Polskiego jest pomysłem całkowicie chybionym.** Historyczne promenadowe obsadzenia szczecińskich traktów komunikacyjnych dotyczą ulic o znacznie większym przekroju, jak: al. Papieża Jana Pawła II, ul. Piłsudskiego, al. Piastów, al. Niepodległości, ul. 3 Maja, ul. Narutowicza. Wprowadzenie 2 rzędów drzew z miejscami postojowymi w środkowy pas ulicy między jezdniami całkowicie zmieni charakter i klimat kulturowy śródmiejskiego odcinka al. Wojska Polskiego. Nie będzie to już aleja, spacer między samochodami nie jest możliwy, a krzewy w doniczkach wzdłuż chodników alei nie stworzą. Zapelnienie całego środkowego odcinka ulicy samochodami uniemożliwi kontakt wzrokowy między dwoma pierzejami ulicy, co funkcjonowało przez ponad 100 lat. Nie będzie też można swobodnie przekraczać ulicy w dowolnym punkcie z uwagi na blokujące samochody, a zrewitalizowany odcinek al. Wojska Polskiego powinien być przede wszystkim przyjazny pieszym. Tu należy podkreślić, iż na odcinku od pl. Zgody do pl. Zwycięstwa chodnik pd. pierzei al. Wojska Polskiego został w projekcie budowlanym zwężony niemal na całej długości! To nie Schlosstraße w Berlinie powinna być wzorcem dla przebudowywanej al. Wojska Polskiego lecz Mönckebergstraße, jedna z ważniejszych ulic handlowo-usługowych na obszarze starego miasta w Hamburgu. Ulica ta została uwolniona z ruchu samochodowego przyjezdnych, dojechać i parkować mogą jedynie mieszkańcy. Dostęp transportem zbiorowym zapewnia metro oraz niezwykle często kursujące rozliczne linie autobusowe. Ulica jest bardzo intensywnie wykorzystywana przez rowerzystów i pieszych. Szerokie chodniki z obustronnie nasadzonymi rzędami drzew i ogródkami gastronomicznymi między nimi oraz historyczna architektura tworzą niezwykle atrakcyjną przestrzeń, z której chętnie korzystają mieszkańcy Hamburga i turyści (il.: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15). Należy też dodać, że w części sąsiadujących z Mönckebergstraße uliczek ustanowiono strefę pieszą. Doszukując się analogii, pasaż Bogusława przylega do pl. Zgody, co więcej, mogłoby to być także inspiracją, aby w części ulic sąsiadujących ze śródmiejskim odcinkiem al. Wojska Polskiego urządzić chociażby woonerfy. XIX-wieczne śródmieście Szczecina ze swoim unikatowym układem przestrzennym i zachowaną w przeważającej części autentyczną tkanką urbanistyczno-architektoniczną stanowi bezcenne dziedzictwo kulturowe naszego miasta. Jest rzeczą karygodną, że do dnia dzisiejszego nie zostało wpisane do rejestru zabytków, co umożliwiłoby bardziej skuteczną ochronę tego obszaru i mogłoby zapobiegać takim pomysłom przekształceń, które nie zapewniają utrzymania i kontynuacji jego krajobrazu kulturowego.

II. 8

II. 9

II. 10

II. 11

II. 12

II. 13

II. 14

II. 15

4. **Likwidacja w projekcie budowlanym historycznej kompozycji zieleni w formie obustronnie nasadzonych pasów drzew wzdłuż chodników jest niezgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Centrum – pl. Odrodzenia 3”** (Uchwała Nr XIV/488/20 Rady Miasta Szczecin z dnia 28 stycznia 2020 r., Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 5 marca 2020 poz. 1267). Plan ustanowił na obszarze XIX-wiecznego śródmieścia strefę ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej (obszar ujęty w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków), gdzie m.in. **ochronie podlega** historyczny przebieg ulic i rozplanowanie placów, historyczne nawierzchnie jezdni i chodników wraz z **komponowanymi obsadzeniami ulic** (§ 6 ust. 3 pkt 18)! W pkt 19 cyt. par. zapisano co prawda, iż, cyt. *dopuszcza się przekształcenia obszaru chronionego w zakresie określonym ustaleniami planu*, jednakże ustalenie szczegółowe dla terenu elementarnego S.C.2017.KD.Z (odcinek al. Wojska Polskiego objęty projektem przebudowy) w § 23 ust. 2 nakazuje jedynie wprowadzenie bogatego programu zieleni. Nie ustalono innej kompozycji zieleni niż historyczna, a tym samym ona obowiązuje! Inaczej, niż w przypadku obowiązku utrzymania historycznego śladu krawężników (§ 6 ust. 5 pkt 15), gdzie § 23 ust. 24 pkt 3 ustalił, iż ten warunek nie obowiązuje.
5. **Usunięcie 29 istniejących drzew, w tym wiele starodrzewów z al. Wojska Polskiego w obszarze ścisłego centrum jest działaniem nieodpowiedzialnym, wysoce szkodliwym i sprzecznym z wymogami adaptacji do zmian klimatu.** Drzewa te pełnią ważne usługi ekosystemowe, retencjonują wody opadowe, obniżają temperaturę i podnoszą wilgotność powietrza, dają cień zwiększając komfort przebywania w przestrzeni ulicy. Są siedliskiem życia tysięcy organizmów, zwiększając bioróżnorodność tego, jakże ubogiego w gatunki rejonu miasta. Nie zastąpią ich młode nasadzenia, nawet w ilości ponad 100 sztuk, gdyż musiałyby to być dziesiątki tysięcy młodych drzew w celu skompensowania strat. Jest rzeczą zrozumiałą, że nie ma na to miejsca w przestrzeni ulicy. Dr inż. Marzena Suchocka, dendrolog i architekt krajobrazu, wykładowczyni Katedry Architektury krajobrazu SGGW w Warszawie, kierowniczka Zespołu Badań i Analiz Stanu Zdrowotnego Zadrzewień na terenach Zurbanizowanych w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Przewodnicząca sekcji Drzew Miejskich Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego, uczestniczka licznych wyjazdów stażowych, studyjnych, warsztatowych, europejskich programów badawczych - po zawiadomieniu jej o planowanych wycinkach w al. Wojska Polskiego i po otrzymaniu fotografii drzew przeznaczonych do usunięcia (z czerwca b.r.) przesała nam swoją opinię, cyt.:

(...) Drzewa są cenne i bardzo trudno będzie je zastąpić w tak zurbanizowanym środowisku. Odtworzyć się da ale po wielu latach. Szczególnie cenne są robinie, nawet te o osłabionej żywotności - te po prostu wymagają regeneracji i zabiegów takich jak retrenchment pruning - czyli cięcie wycofujące koronę. Jest to standardowy, tani zabieg. Wszystkie drzewa, które widzę na zdjęciach są częścią zielonej infrastruktury Szczecina i wpływają na poprawę dobrostanu mieszkańców, funkcjonowanie miasta i są bezcennymi siedliskami wspierającymi różnorodność biologiczną. Z tego co widzę rosną w nawierzchniach - przy okazji przebudowy należałoby przewidzieć system antykompresyjny w ich systemach korzeniowych w postaci mieszanki kamiennie-glebowej co poprawi warunki siedliskowe rozwoju korzeni. Na mieszance kamiennie-glebowej można układać nawierzchnie pieszce i jezdne więc mogą to być chodniki ale też miejsca parkingowe i drogi. (...)

Uważamy, że projekt zmian w al. Wojska Polskiego, aby sprostać współczesnym wyzwaniom winien być sporządzany z uwzględnieniem zasad tworzenia błękitno-zielonej infrastruktury, tzw. „zielonych ulic”, co służy małej retencji. Zmiany klimatu powodują, że coraz bardziej intensywne, krótko trwałe opady (tzw. deszcze nawalne) są przeplatane okresami suszy. Trzeba stosować rozwiązania, które zatrzymują wodę w obydwu okresach. Należy starać się zatrzymać opady jak najbliżej miejsca, w którym powstają, a dopiero ich nadmiar odprowadzić. Temu służą pasy zieleni wzdłuż chodników, gdzie rosną drzewa, najlepiej w niewielkim obniżeniu w stosunku do poziomu chodnika lub z rozszczelnionymi fragmentarycznie krawężnikami w celu umożliwienia spływu wody z jezdni i chodników na powierzchnie zielone (lokalne obniżenia z bioretencją).

KONKLUZJA KOŃCOWA

Szanowny Panie Prezydencie, al. Wojska Polskiego, której nadano rangę osi procesów rewitalizacyjnych śródmieścia Szczecina zasługuje na rewitalizację z prawdziwego zdarzenia i nie może być przebudowywana jedynie na podstawie projektu uporządkowania ruchu i estetyzacji przestrzeni, z wyłączeniem niezwykle ważnych dla rewitalizacji innych sfer, jak chociażby społecznej i środowiskowej. Przez lata w Szczecinie działania nazywane „rewitalizacją” ograniczały się głównie do remontów i miały charakter na tyle rozproszony, iż nie przyniosły skutku w postaci odnowy obszarów zdegradowanych. Jeszcze tylko do końca 2023 r. Gmina Miasto Szczecin może posługiwać się "Lokalnym programem rewitalizacji dla Miasta Szczecin", dokumentem sprzed wielu lat, modyfikowanym na potrzeby pozyskiwania środków unijnych. Do dnia dzisiejszego nie wyznaczono w drodze uchwały Rady Miasta Szczecin obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także nie podjęto uchwały o przystąpieniu do Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Gmina Miasto Szczecin na własne życzenie rezygnuje z wynikających z ww. ustawy udogodnień i ułatwień, które są szczególnie istotne w związku ze skomplikowanymi i szeroko zakrojonymi działaniami rewitalizacyjnymi na wielu obszarach w mieście. Obszar XIX-wiecznego śródmieścia winien być obszarem rewitalizacji dla którego, po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji winno się sporządzić i uchwalić miejscowy plan rewitalizacji (szczególny rodzaj miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wprowadzony do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustawą o rewitalizacji). Plan ten pozwoli m.in. na kompleksowe rozwiązania organizacji ruchu na drogach publicznych, zagospodarowanie i wyposażenie terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzenie i usytuowanie zieleni. Śródmiejski odcinek al. Wojska Polskiego winien być elementem całego planu, nie protezą rozwiązaniem w formie wyizolowanego z całości fragmentu ulicy. Bezwzględnie należy rozważyć przywrócenie w śródmiejskim odcinku al. Wojska Polskiego linii tramwajowej, co zresztą dopuszcza wcześniej przywołany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Centrum – pl. Odrodzenia 3”. Gminny Program Rewitalizacji daje szansę na realną partycypację społeczną, w tym udział interesariuszy w przygotowaniu dokumentów, na prawdziwe uspołecznienie procesu rewitalizacji.

Zmiany, jakie mają się dokonać w al. Wojska Polskiego mają służyć następnym pokoleniom. Takie przedsięwzięcia wymagają rozważań. Faza związana z dofinansowaniem UE została zakończona, natomiast realizacja projektu zależy od budżetu Gminy Miasto Szczecin. W sytuacji kryzysowej, korekt budżetu i przesunięcia w czasie szeregu inwestycji w Szczecinie trzeba szczególnie mądrze wydawać publiczne pieniądze. Lepiej poczekać i przygotować dobre rozwiązanie niż z uporem forsować i realizować to obciążone wadami, o których jest mowa w niniejszym Liście.

Panie Prezydencie, zignorował Pan petycję Społecznej Straży Ochrony Zieleni Szczecina z apelem o odstąpienie od wycinki 29 drzew w al. Wojska Polskiego, pod którą podpisało się 2610 osób. Nie tylko nie została rozpatrzona w ustawowym terminie ale nawet nie została zarejestrowana w Centralnym Rejestrze Petycji, Skarg i Wniosków łącznie z umieszczeniem jej na stronie internetowej UM. Pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że tym razem List nie zostanie zignorowany, nasz apel zostanie wysłuchany oraz że doczekamy się odpowiedzi na przedstawiane w nim argumenty i zarzuty.

Z poważaniem

W Imieniu Społecznej Straży Ochrony Zieleni

Helena Freino

Szczecin, 5 sierpnia 2020 r.

Źródła ilustracji:

- 1, 2 - http://bip.um.szczecin.pl/konsultacje/chapter_116104.asp
- 3, 4, 5, 6, 7 http://bip.um.szczecin.pl/chapter_50547.asp?soid=80EC40DCA8964650AAED850DC93E21F9
- 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 – fotografie autorki, 2017

OTRZYMUJĄ:

1. Rada Miasta Szczecin
2. Zastępca Prezydenta Miasta Szczecin Daniel Wacinkiewicz
3. Architekt Miasta Jarosław Bondar
4. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków Tomasz Wolender
5. Miejski Konserwator Zabytków w Szczecinie Michał Dębowski
6. Szczecińskie media